

Existeix la síndrome de la guerra del Golf Pèrsic? Veterans i personal civil que eren a Kuwait al 1991 presenten diverses anomalies físiques, provocades potser pels fàrmacs i insecticides usats. El govern nord-americà es limita a negar-ho tot.

Les estranyes malalties del Golf

Han passat cinc anys i mig des que la guerra del Golf Pèrsic es va donar per acabada, però nombrosos soldats o civils que hi prestaren servei encara tenen una lluita pendent: obtenir el reconeixement del govern nord-americà sobre el fet que els seus actuals problemes de salut foren causats per la presència en aquella contesa.

Oficialment, sempre s'ha negat que hi hagi res de semblant a una síndrome de la guerra del Golf Pèrsic. El mes de març el Departament de Defensa va anunciar que, després d'un estudi exhaustiu amb els veterans de la guerra del Golf, no s'havia trobat cap malaltia específica que pogués respondre a una mateixa causa. Tot i així, un gran nombre de soldats i de civils que van participar en l'operació per fer fora Saddam Hussein de Kuwait presenten unes anomalies que, per alguns, són clarament relacionades amb el que va passar a l'Orient Mitjà l'hivern del 1991.

L'estudi més recent fou publicat pel maig al *Journal of Toxicology and Environmental Health* per un equip dirigit per Mohamed Abou-Donia, de la Universitat de Duke, i Robert Haley, de l'Escola de Medicina de Dallas. L'estudi va consistir a exposar pollastres als insecticides i als fàrmacs utilitzats pels americans a la guerra. L'equip va comprovar, una vegada més, que les substàncies, aïlladament, no solien causar danys al sistema nerviós, però totes justes sí que danyaven els pollastres.

Per Abou-Donia els símptomes observats en l'aviram recorden els dels soldats i civils. Però hi ha investigadors que no s'arrisquen a relacionar-los amb cap suposada síndrome de la guerra del Golf. En primer lloc, consideren que no hi ha proves que els individus malalts haguessin estat exposats a les substàncies investigades. Com a molt, són cauts

de l'hipotètic ús del gas nerviós per l'Iraq.

Feblesa, pèrdua de pes, tremolors i dificultats de moviment són alguns dels símptomes observats en els pollastres. Però més importants que tot això han estat els estudis microscòpics que han revelat lesions nervioses. Això implica que no sols hi havia efectes clínics evidents, sinó també efectes fisiològics i neurològics profunds. Els investigadors creuen que l'acció conjunta de les diverses substàncies impedia a l'organisme de neutralitzar-les.

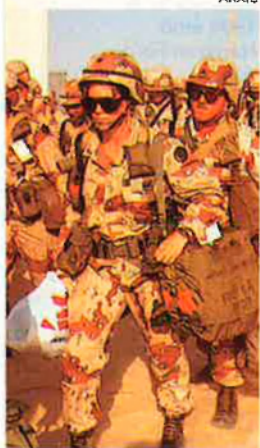
Noves investigacions. Els primers estudis fets als veterans no varen mostrar lesions nervioses. Però unes altres recerques amb mètodes més sensibles han trobat algunes diferències subtils entre les funcions nervioses dels individus malalts i dels que no mostren molèsties. En tot cas, la precaució fa insistir a dir que no hi ha dades sobre una exposició dels soldats o dels civils afectats a les substàncies analitzades.

Encara que l'estudi no acabi demostrant que hi hagi cap síndrome de la guerra del Golf, de moment, per alguns, ja demostra la necessitat d'estudiar els efectes d'una exposició múltiple a substàncies com les esmentades. D'una altra banda, també demanen que es derogui la disposició segons la qual els soldats poden rebre, sense aprovació seva, medicines que encara no han estat autoritzades per la FAD (Food and Drug Administration), l'entitat que dona el

Mentre els estudis donen llum sobre les malalties, molts veterans han començat ja a presentar demandes judicials contra el govern.

i diuen que les implicacions de l'estudi no són clares.

La recerca d'Abou-Donia, Haley i el seu grup fou subvencionada pel multimilionari i candidat independent a la presidència dels Estats Units al 1992 Ross Perot. Les substàncies a què foren exposats els pollastres eren plaguicides com l'anomenat DE-ET i la permetrina, que tenien per objectiu de protegir de la malària i de les altres malalties transmeses per insectes, i el bromur de piridostigmina, una substància destinada a prevenir els efectes

ARXIU

veredict sobre si un fàrmac o un aliment pot ser comercialitzat.

La síndrome de la guerra del Golf, en el cas d'existir, no s'hauria produït només per la possible exposició a aquestes substàncies; diversos factors podien haver-hi influït. Així, no es pot descartar l'ús d'armes químiques per l'Iraq. Tampoc no es pot saber si la contaminació deguda a la crema dels pous de petroli kuwaitians, a les armes utilitzades pels aliats per bombardejar l'Iraq i a les armes incendiàries destinades a destruir presumptes dipòsits d'armes químiques, unides a condicions meteorològiques determinades i a alguns elements més, podien ser causa de les malalties.

Alguns estudis han determinat que les persones amb molèsties tenen alguna anomalia en el seu sistema immunitari. Així, tot i haver-los administrat la vacuna oral contra la pòlio, un grup de soldats desplegat al Golf —entre ells, molts amb molèsties— no mostaven la presència dels anticossos que la vacuna hauria d'haver generat. Aquesta manca de resposta també ha estat observada en ma-

lalties com la misteriosa síndrome de fatiga crònica, probablement d'origen vírica. Va lligada a una complexa sèrie d'interaccions immunològiques i bioquímiques i el fet indicaria que els veterans del Golf Pèrsic tenen alguns problemes d'ordre fisiològic que no sempre s'expressen clínicament.

Per la seva banda, Penny Pierce, de la Universitat de Michigan, ha analitzat grups de dones, pertanyents a l'exèrcit, que estigueren al Golf. Hi ha detectat algunes diferències significatives entre les que hi passaren més de 120 dies i les que hi passaren menys temps. Les primeres han tingut més casos de depressió, insomni o pèrdua de pes. Però aquests problemes poden ser deguts a la tensió i a les situacions viscudes durant el conflicte. Més curioses són les perturbacions respiratòries que les afecten, igual que certes anomalies detectades en les proves ginecològiques fetes dos anys després de la guerra. Pierce manifesta que caldria fer exàmens més exhaustius a les dones i esbrinar si hi ha hagut perturbacions gine-

cològiques o reproductives que poguessin afectar-les, a elles i a la seva descendència.

Les proves fetes fins ara i les que es vagin realitzant poden donar alguna llum sobre la causa dels mals que afecten els veterans del Golf. Mentrestant, continuen presentant demandes judicials i el govern nord-americà insisteix en la manca de proves que permetin de parlar d'una causa comuna en tots els afectats. Les assegurances mèdiques li fan costat. No és estrany. Edward Jackson, enginyer de la cadena de televisió CBS que formava part de l'equip guardonat amb un premi Emmy per les imatges de l'alliberament de Kuwait, ha tingut dificultats físiques, particularment respiratòries. Sortosament per a ell, tenia una pòlissa mèdica que li ha cobert els 90.000 dòlars —més de 10 milions de pessetes— gastats fins ara en anàlisis i proves. El departament de Defensa no vol arriscar-se a haver de gastar tants diners en proves o encara més en indemnitzacions.

Soldats nord-americans a l'Aràbia Saudita abans de començar la Guerra del Golf. En la síndrome, en cas d'existir, també podrien haver influït l'ús d'armes químiques per part de l'Iraq, la crema dels pous de petroli kuwaitians i les armes utilitzades pels aliats.

Xavier Duran